

Περί των Τριών Ιεραρχών (1ο Μέρος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Δεν πέρασαν πολλές ημέρες που η Εκκλησία μας εόρτασε το μέγα μυστήριο της κοσμοσωτηρίου οικονομίας, που η κένωση του Θεού Λόγου επραγματοποίησε. Ομολογούμε ότι δονούν ακόμη τη ψυχή μας όλα αυτά τα γεγονότα της αγάπης του Θεού σε μας και συναρπαζόμαστε από την ανάμνηση των δωρεών και χαρίτων, όπου «εχαρίτωσεν ημάς εν τω ηγαπημένω» ο ουράνιος Πατέρας μας. Σήμερα έχουμε κάτι άλλο επάξια θαυμαστό και πρόξενο μεγίστης ωφελείας. Σήμερα βλέπουμε την επαλήθευση των επαγγελιών του Κυρίου μας Ιησού σε όλη τους την έκταση και πληρότητα εφαρμοσμένες στη δική μας φύση.

Όσα στον πανάρετό του βίο μάς υπέδειξε και διά του λόγου του μας δίδαξε, «ποιών τε και διδάσκων», έρχονται να επισφραγίσουν με ακρίβεια οι σημερινοί εορταζόμενοι τρεις μέγιστοι φωστήρες. Οι ουρανομήκεις αυτοί στύλοι της Εκκλησίας, οι πνευματοκίνητες σάλπιγγες, τα απόλυτα όργανα της Χάριτος, αφού έγιναν τέτοιοι με την ενοίκηση σ' αυτούς του Παναγίου Πνεύματος, αφού αγάπησαν τον Θεόν ολοκληρωτικά, στράφηκαν πάλι πίσω προς εμάς δηλ. στο σύνολο της ανθρώπινης ταλαιπωρίας και αδυναμίας και «έγιναν τοις πάσι τα πάντα», κατά τον Παύλον, για να σώσουν όσους θέλουν, αφού έγιναν απρόσκοπτοι

και απλανείς οδηγοί σε όλες τις γενεές.

Δεν θα είναι ίσως τολμηρό να αναφέρω ότι, εάν εστερείτο των συγγραμμάτων και οδηγιών των υπολοίπων πατέρων μας η Εκκλησία, είναι ικανά μόνα τα ιδανικά των τριών αυτών φωστήρων, να συμπληρώσουν όλους και οδηγήσουν κάθε άνθρωπον στη σωτηρία. Καμμία πτυχή ολόκληρης της εκκλησιαστικής μας παραδόσεως από το Α έως το Ω, από την αρχή ως το τέλος, από την πράξη ως την θεωρία δεν ήταν ξένα προς αυτούς. Όλες οι πρακτικές αρετές, ολόκληρη η θεωρητική ανάβαση και κάθαρση και ο φωτισμός και τα θεία χαρίσματα ευρίσκοντο σ' αυτούς τους μακαρίους πατέρες. Όλο το βάθος της Θεολογίας, το Τριαδικό, το Χριστολογικό, το εσχατολογικό, τα μυστήρια της προνοίας και μετά οι όροι των διαφορών στα κτίσματα, οι τρόποι της προνοίας και μετά οι όροι της ακριβείας και οικονομίας στο πολυσχιδές έργο της μετανοίας, όλο το χριστιανικό ήθος και το βίωμα των πιστών σε όλες τις γενεές μέσα στην Εκκλησία θα έχει αναντικατάστατους αυτούς τους φωστήρες.

Ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, η αυτοαλήθεια, είναι η κεφαλή του σώματος της Εκκλησίας. Κάθε πιστό μέλος της Εκκλησίας είναι και μια εικόνα της αλήθειας που ζει κατά τη δύναμή του τη θεία πραγματικότητα. Στην πορείαν της Εκκλησίας μας υπήρξαν πρόσωπα όπου έζησαν ολοκληρωτικά αυτήν τη θεία πραγματικότητα. Αφού αγάπησαν ολοκληρωτικά τον Θεό και τον πλησίον πάνω από τον εαυτό τους, δέχθηκαν όλο το πλήρωμα του Χριστού και ανέλαβαν από αυτόν την διαποίμανση του ποιμνίου των προβάτων του. Αυτοί ονομάζονται ΠΑΤΕΡΕΣ. Το Άγιον Πνεύμα, η ζωή και πνοή της Εκκλησίας, που συγκροτεί και αυξάνει τα τέκνα της, ιδίως δε τους πατέρες ως τους κατ' εξοχήν πιστούς εργάτες και οικονόμους μέσα σ' αυτήν, δι' αυτών λαλεί και ενεργεί, επειδή είναι ικανοί να δεχθούν μέσα τους τις θείες εκλάμψεις και φωτισμό.

Η λέξη πατήρ κατά την ετυμολογίαν της είναι ο πάντων τηρητής (παντήρ), ο επιτηρών τα πάντα, που συγχρόνως γεννά, δημιουργεί. Αυτήν την ιδιότητα έχουν οι πατέρες μας στην Εκκλησία, διότι το έργο τους, η σκέψη τους είναι συνυφασμένα με το λυτρωτικό έργο της και έτσι δεν νοούνται πατέρες εκτός της Εκκλησίας, αλλ' ούτε και η Εκκλησία χωρίς πατέρες. Είναι άρα οι Πατέρες δημιουργήματα του Αγίου Πνεύματος (προϊόντα του). Και επομένως οφείλομε προς αυτούς εμπιστοσύνη και υπακοή. Δεν είναι φυλετισμός, όταν υποδεικνύομε την πατερική παράδοση, αλλά απλώς την ουσίαν της πραγματικότητος τονίζομε, επειδή «ου θελήματι ιδίω φερόμενοι ελάλησαν οι άγιοι του Θεού άνθρωποι».

Ο δε Άγιος Δαμασκηνός λέγει· «διά πνεύματος Αγίου ό τε νόμος και οι προφήται, ευαγγελισταί και Απόστολοι και ποιμένες ελάλησαν και οι διδάσκαλοι». Τοποθετούμενοι χρονικώς υπό του Σωτήρος μας και Αρχιποιμένος Χριστού οι

Πατέρες μας μέσα στην Εκκλησία είπε ο καθένας εκείνο που το Άγιον Πνεύμα του edίδαξε, και όχι χωρίς αγώνα και προσπάθεια, και έτσι αυτό γινόταν και μία εμπειρία, ένα απόκτημα στην αύξηση της παραδόσεως. Η αύξηση αυτή της εμπειρίας στην παράδοση δεν άλλαξε ή βελτίωσε την υπάρχουσα αλήθεια, αλλ' απλώς ετελειοποιείτο κατά προκοπήν γνώσεως κατά τον Μ. Βασίλειον η Ι. Παράδοση και δεν υπήρχε αλλοίωση στην αλήθεια (γνώρισμα των αιρετικών).

Επειδή όλοι οι Θεοφόροι Πατέρες εφωτίζοντο από το ίδιο το παράκλητο πνεύμα, καθένας με τη δική του γλώσσα και σε διαφορετικούς καιρούς και καταστάσεις μίλησαν συμφωνώντας στο θέμα της αλήθειας και κανένας ουδέποτε διεφώνησε ή ανέτρεψε άλλον πριν ή μετά απ' αυτόν, αλλά διερμήνευσαν την αποκαλυφθείσαν αλήθεια και edίδαν τελειοποιούντες σε προκοπή γνώσεως το σώμα της Εκκλησίας. Όταν λοιπόν το Πανάγιο Πνεύμα φώτιζε ένα εκ των Πατέρων σε μια εποχή για τη λύση κάποιου σοβαρού προβλήματος, αυτό ίσχυε σε όλες πλέον τις εποχές άσχετον αν η εκκλησία μερικές φορές το εφαρμόζει με τον εκάστοτε αρμόζοντα τρόπον. Χάριν λοιπόν του Θεού φωτισμού των οι Άγιοι Πατέρες, εφ' όσον «πάντα χορηγεί το πνεύμα το άγιον», απέκτησαν την αυθεντίαν της ορθοδόξου θεολογίας, που είναι ο όρος και η έννοια της μίας Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας του Χριστού μας.

Το πάντοτε επίκαιρο σύνθημα του λόγου της Εκκλησίας μας «προς τους πατέρας, προς τους πατέρας» γίνεται σήμερα επιτακτικότερο, διότι η φαινομένη απιστία και άρνηση των πάντων όχι μόνο θεολογικώς απεγύμνωσε τους λαούς, αλλά και ο ηθικός βίος χωλαίνει βαρύτατα. Η στροφή προς τους πατέρας είναι η μόνη λύση της συμφοράς που κατέλαβε την οικουμένη, γιατί στον πανάρετο βίο τους θα βρούμε όλους τους κανόνες της ζωής από τον πλέον εισαγωγικό έως αυτήν την τελειότητα, από το απλούν ήθος έως την επίγνωση του εαυτού μας και του όλου μας προορισμού. Στην αγίαν των βιογραφία θα ανακαλύψει ο κάθε χαρακτήρας ό,τι τον απασχολεί, όλες οι γενεές, όλες οι καταστάσεις, όλες οι μορφές, όλα τα συμπτώματα εκεί βρίσκονται γραμμένα.

Όλη η τέχνη του αοράτου πολέμου, οι μορφές της πλάνης και της χάριτος, όλες οι φυσικές αλλοιώσεις της πίστεώς μας από το δόγμα έως την παράδοση, όλη η έννοια της ακριβείας και της οικονομίας και ό,τι άλλο μας οδηγεί στο να αποκτήσουμε «νούν Χριστού» βρίσκεται στους Αγίους μας Πατέρας. Τί δε να πούμε περί του έργου της μετανοίας που όλοι μας έχουμε τόσην ανάγκη; Ποιός άλλος με τόσην λεπτομέρεια διεσάφησε την πορείαν μας προς το δρόμο αυτό και απέδειξε κατορθωτή την μετάνοια σε κάθε χαρακτήρα και ηλικία και περίσταση; Έγιναν και έμειναν πατέρες μας στην κυριολεξία και πραγματικότητα.

Καθώς «ηγάπησαν τον Θεόν εξ όλης ψυχής και τον πλησίον των ως εαυτούς»,

αφού εφύλαξαν εξ ολοκλήρου τις θείες εντολές και έγιναν καθαροί και ηγιασμένοι, στράφηκαν προς τον κόσμο και ανέλαβαν κατά τον κανόνα «της κοινωνίας» τα δικά μας ελλείμματα· και όπως ο αναμάρτητος Χριστός μας έπαθε και απέθανε για το δικό μας χρέος, έτσι και οι πιστοί του μαθηταί και οικονόμοι, οι πατέρες, μετά τη δική τους τελείωση στράφηκαν προς εμάς και έγιναν μέτοχοι των δικών μας πειρασμών, όπως γίνεται με τους γονείς με τα παιδιά τους.

[Συνεχίζεται]